

Bjørn Moe flytter inn sengen og skapet sitt i den nye leiligheten på Skui. – Endelig kan jeg sove i senga, som jeg ikke ville bruke tidligere. Jeg sov alltid på sofaen. «Butikken» var jo åpent døgnet rundt, sier han.

Halvfulle søppelsekker fylt med eiendeler ligger strødd på gulvet i leiligheten til Bjørn Moe i Sandvika. Han har fått beskjed om å forlate stedet innen kort tid. FOTO: EVA GROVEN

Det har blitt mange timer rundt broen langs Sandvikselva for Bjørn Moe. Etter mye bråk ble han kastet ut av leiligheten sommeren 2023. FOTO: EVA GROVEN

– Det sa pang da jeg tok amfetamin

For ett år siden ble Bjørn Moe (50) kastet ut av leiligheten sin i Sandvika. Siden har Budstikka fulgt hans kamp for å bli rusfri.

15. mai 2023: – Jeg blir kastet ut av leiligheten min. Da står jeg igjen uten et sted å bo. Dere må skrive om dette.

Bjørn Moe velter ut av et vindu i Frelsesarmeens lokaler langs elven i Sandvika. Han har oppdaget Budstikkas reportasjebil, og ser sin mulighet.

49-åringen har vært rusmisbruker siden han prøvde amfetamin for første gang som 19-åring. Da hadde Rykkinnmannen nettopp dimittert fra militæret

og hadde en halvferdig kokkeutdanning fra Rosenvilde videregående skole bak seg.

– Det sa bare pang da jeg tok amfetamin. Det var det deiligste jeg hadde opplevd. For en opptur. Jeg ble hekta med en gang, forteller han.

Tilværelsen hjemme var preget av både rus og vold. Storesøster Bente forteller at broren ble mobbet på skolen og hadde få venner. Spesielt ille ble det

etter at Bjørn var i militæret. Mens han var i kongens klær fikk moren kreft og Bjørn reagerte kraftig på nyheten om hennes sykdom.

– Det var ille å komme hjem, forteller Bjørn.

Utover i 20-årene tok misbruket mer og mer over tilværelsen. Noen jobb klarte han ikke å holde på, heller ikke forholdet han har hatt siden. 30 år med rus har satt tydelig spor.

1. juni 2023: Bjørn låser døren til leiligheten han har leid i Sandvika. Så kaster han nøklene på gulvet.

Akkurat der og da har ikke Bjørn noe sted å bo. Eiereren av leiligheten er lei av alt bråket som Bjørn forårsaker.

– Det er helt og holdent min egen feil. Det har vært for mange folk her og mye bråk, innrømmer han.

De neste dagene bor han hos kompisser, blant annet i en båt på bryggen på

Kadettangen. Han har et vedtak om tildeling av kommunal bolig, men når han vil få en slik bolig, er usikkert.

4. juni 2023: Sammen med flere andre fra rusmiljøet i Sandvika, sitter Bjørn utenfor Varmestua ved Løkketangen. Klokken er 12.00 søndag formiddag. Gjengen venter på mat, og det får de på stedet Frelsesarmeen driver.

De siste dagene har vært tøffe, uten

noe sted å bo. Heldigvis er det ikke vinter, men sommer og varme netter. Han har tenkt mye på fremtiden. At han vil ha et annet liv.

– Det er så bunnløst. Så sies det at når man har kommet til bunns, så er det bare én vei og det er opp igjen.

Så nå har han tatt en viktig avgjørelse. Han vil legge seg inn på en avdeling for rus- og avhengighetsbehandling ved Bærum sykehus. De har 13 →

Bjørn er fryktelig sliten der han sitter ved Varmestua i Sandvika og venter på et varmt måltid.

FOTO: EVA GROVEN

plasser. Behandlingen er basert på frivillig innleggelse og gis til voksne av begge kjønn.

Bjørn skal være der i tre uker.
- Jeg vil bli rusfri. Ikke minst på grunn av mammaen min. Hun er dement, men jeg vet at hun vil bli stolt av meg hvis jeg får det til. Jeg vil gjøre det for henne, forteller han.

Han er lei av å være hekta på amfetamin.

- Det stadige higet etter rus, det er det som er verst.

5. juni 2023: Dette er dagen Bjørn skal inn på avrusning. Ruskonsulentens hans i Bærum kommune skal kjøre han de snaue to kilometerne opp til det gamle sykehuset på toppen av Evje.

Med seg har Bjørn alt han eier. Det får plass i en bag og i en ryggsekk.

Han tror det vil gå bra på avrusningen, men er bekymret for hva som vil skje når han er ferdig med behandlingen.

- Jeg har jo ikke noe sted å bo. Jeg vil i hvert fall ikke bo på natthjemmet på Kolsås. Da sover jeg heller på gata, sier han og sukker.

«Jeg ble hekta med en gang på det nachspielet. Men nå har det vart i 31 år og det er på tide å komme seg hjem.»

Bjørn Moe

- Jeg har bodd på natthjemmet i perioder, og også i lengre tid i en av leilighetene tilknyttet stedet. For å si det enkelt: Er du ikke narkoman når du flytter inn, er du det i hvert fall når du flytter ut.

Han legger ikke skjul på at tankene hele tiden kverner rundt hva som vil skje når hans tre uker på Bærum sykehus er over.

- Jeg synes det er veldig frustrerende at jeg må vente tre-fire måneder for å få en kommunal bolig til tross for at jeg har et vedtak på at jeg skal få en.

14. juni 2023: Halvannen uke før planen er Bjørn utskrevet. Bærum kommune

har skaffet han en plass på Guts i Drammen, et omsorgstilbud for personer med rusproblematikk.

Grunnen til at han fikk plass på institusjonen i Drammen så raskt, er at Guts har en samarbeidsavtale med Bærum kommune. Er det ledig plass, så blir Bærum prioritert.

Bjørn ble først bevilget et seks måneders opphold på Guts.

- Jeg trenger all den tiden jeg kan få. Jeg trenger masse hjelp til å bli rusfri og jeg skal love dere at jeg vil bruke tiden godt på Guts, påpeker han.

På Guts skal han få et eget rom, som han selv må rydde og holde orden på.

Det er ikke hans sterke side. Han smiler, med en tanngard som mangler to fortener.

- Jeg skal fikse tennene mine snart. Men jeg har tannlegeskrekk, så det er litt skummelt. Målet mitt er at jeg ikke bare skal bli rusfri dette året, men også få et helt nytt smil, smiler han.

1. juli 2023: - Jeg kjenner at det er dette livet jeg vil ha, sier Bjørn.

Han sitter på Egon i Sandvika sammen med søsteren Bente og nevøen Robin. De feirer 50-årsdagen hans.

Nettopp forholdet til familien, et forhold som var ikke-eksisterende i mange år, er motivasjonen til at jubilanten ønsker seg et rusfritt liv etter 31 år på kjøret.

- Det er veldig hyggelig å kunne feire 50-årsdagen til Bjørn. Det har vært mange bursdager vi ikke har feiret sammen, sier Bente.

Hun har holdt seg unna broren i mange år.

- Som pårørende må man rygge unna når det blir så ille som det var med Bjørn. Jeg reagerer med å bli belærende, og det fungerer ikke, hverken for

Et nært forhold til familien er, for Bjørn Moe, blant hovedmotivasjonene for å bli rusfri. 50-årsdagen feiret han med søsteren Bente og nevøen Robin. FOTO: EVA GROVEN

På Guts må beboerne lage sin egen mat. Det liker Bjørn, han gikk på kokkelinjen på Rosenvilde. FOTO: EVA GROVEN

Bjørn mener han ble lovet ett års opphold på Guts i Drammen. Det skjedde ikke. FOTO: EVA GROVEN

På Guts i Drammen sitter Bjørn Moe sammen med Øivind Wernersen og Hilde Nymoene, som begge jobber på institusjonen. FOTO: EVA GROVEN

Brevet Bjørn holder i hånden er fra Bærum kommune og forteller at han har fått en kommunal leilighet. FOTO: EVA GROVEN

han eller meg, forteller søsteren.

Etter familiemiddagen blir det feiring med kompiser.

Selv om det på Guts er totalforbud mot rus i alle fasonger, også alkohol, velger Bjørn å bryte dette forbudet på sin egen 50-årsdag.

- Jeg synes det bør være lov å ta noen øl når man feirer 50 år. Så får jeg heller ta konsekvensene, sier Bjørn.

Etter episoden ventet isolasjon på rommet i fire dager, og portforbud i to uker.

9. august 2023: - Her blir det satt krav til meg, og det liker jeg. Det er bra for meg å bo her, et stykke unna det gamle miljøet mitt i Sandvika.

Han er på Guts i Drammen. Han er blid, glad og optimistisk på egne vegne. Han trives veldig godt i institusjonen som ligger midt i Drammen sentrum.

Det er en åpen institusjon, så Bjørn er fri til å reise til kompisene sine i Sandvika. Men han gjør det aldri. Tar han togturen vestover, er det for å være sammen med familien.

Han klarer å holde seg unna amfeta-

min og deltar aktivt i aktivitetene på rehabiliteringsinstitusjonen.

- Jeg går også til psykolog. Det er veldig bra for meg, men også tøft i perioder, innrømmer han.

Men først og fremst er oppholdet på Guts en gedigen oppturt.

- Men det har vært tunge stunder også. Jeg har hatt perioder med et voldsomt hig etter rus. Jeg ble mer aggressiv i hodet og kroppen, og begynte å utagere mot beboerne og ansatte.

30. august 2023: - Dette er både en forsinket 50-årsdag og en tidlig julepre-sang, smiler Bjørn.

I hånden holder han på et brev han har ventet på lenge. Avsender er Bærum kommune, og på papiret står det svart på hvitt at han har fått tildelt kommunal bolig med innflytting 19. september.

Selv om han kan flytte inn i toromsleiligheten om snaue tre uker, har han ingen planer om å bo der fast. Han vil fortsette oppholdet på Guts i Drammen.

- Jeg er ikke klar for å bo for meg selv ennå. Men jeg er på vei, og det føles veldig bra.

20. september 2023: Bjørn har fått nøkelen til den kommunale leiligheten og sammen med ansatte på Guts er han i ferd med å møblere den.

Sofa er på plass, det samme er et stort vitrineskap.

Oppe i seng. En moderne versjon som kan senkes opp og ned, i begge ender. Et kvarter senere er sengen pluggget inn.

Den kommer ikke til å bli mye brukt, Bjørn vil fremdeles tilbringe mesteparten av tiden på Guts i Drammen.

- Det er helt fantastisk å sitte her med egen leilighet. For bare noen måneder siden hadde jeg ingen steder å bo, ingen steder å være. Jeg er så stolt over den jobben jeg har gjort.

10. oktober 2023: Bjørn skuer ut over forsamlingsbygningen i Byparken i Sandvika. Han har nettopp snakket til dem fra scenen i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse. På scenen skryter Petter Nyqvist av Bjørn. Petter fra Kolsås er kjent fra tv-seriene «Petter uteligger» og «Petter - der ingen vil bo».

13. desember 2023: - Å, så fine nisser. De skal jeg henge i vinduet.

I år skal han for første gang feire jul med familien sin. Og litt i leiligheten sin.

- Jeg skal være hos søsteren min på julaften. Det er første gang på mange år jeg skal feire jul sammen med henne, nevøen min og barnebarna til søsteren min. Det kommer til å bli veldig fint, sier Bjørn med tårer i øyekroken.

Det er gledestårer. I de mange årene han var tungt hektet på amfetamin, var julen en tung tid.

- Jeg ville bare at jula skulle ta slutt, sier han stille.

- Klart jeg vil dele barnebarna mine med Bjørn, nå som det går så bra med han. Barna kaller han onkel Offa, forteller søsteren Bente.

19. mars 2024: Bjørn sitter i sofaen i leiligheten sin og ser inn i veggen. Det har han gjort i tre uker etter at han måtte flytte fra Guts i Drammen.

- Kommunen mente at det nå gikk så bra med meg at jeg ikke trengte å være på Guts lenger. Det er helt på trynet. Jeg trenger masse hjelp

Bjørn tror fremdeles han skal klare å bli rusfri, selv om han nå ikke har noe behandlingstilbud.

FOTO: EVA GROVEN

fremdeles. Når jeg sitter i leiligheten kommer det mørke tanker og det blir bare bråk i hodet mitt, sier Bjørn i ettertid om «mørke mars».

Han innrømmer at han har brukt amfetamin.

- Ja, jeg har sprukket. Tre ganger.

Han klarer ikke helt å forklare hvorfor han tar stoff. Men han prøver.

- Det blir en flukt fra alt det vonde.

Og en flukt fra seg selv.

Bærum kommune har fått anledning til å kommentere kritikken fra Bjørn Moe. Svaret deres kan du lese nederst i saken.

30. mai 2024: - Det er en historie, på godt og vondt. Det var ikke det her jeg ønsket. Jeg skulle gjerne vært nykter hele tiden, men dessverre.

Det har gått ett år siden Bjørn praiet Budstikkas reportasjebil i Sandvika. Han har ikke klart å holde seg unna amfetamin, men synes likevel året har vært bra på mange måter.

- Dette året har gitt meg veldig mye,

«Som pårørende må man rygge unna når det blir så ille som det var med Bjørn.»

Bente, storesøsteren til Bjørn

på godt og vondt. Både familiært og personlig. Jeg har blitt kjent med meg selv på en helt ny måte. Jeg vet at jeg har det i meg å klare å holde meg unna rus.

50-åringen er krystallklar på at det er mye arbeid som gjenstår, og at han i mange år vil trenge hjelp av det offentlige til å komme dit han vil.

På en skala fra 1 til 10, der 10 er det rusfrie målet, mener Bjørn at han har kommet til tre, kanskje fire.

- Det beste for meg hadde vært å være lengre på Guts, og aller helst vært på et sted på landet, langt unna Bærum.

Søsteren Bente er sterkere i ordbru-

ken når det gjelder Bærum kommunes behandling av broren.

- Jeg er virkelig bekymret. Det henger ikke på greip å sende ham hjem til det gamle rusmiljøet sitt etter bare åtte måneder på Guts. I mange år var han styggen på ryggen min. Nå føler jeg at det kan gå den veien igjen, sukker hun.

Bjørn har selv ikke gitt opp å komme seg vekk fra rusmiljøet i Bærum.

Han har planer om å flytte til Drammen.

- Jeg tror sjansen for å lykkes er bedre hvis jeg ikke bor i Bærum. Drammen er langt nok unna, men fremdeles nærme familien min. Jeg vil at mamma skal bli stolt av meg, selv om hun er dement og ikke vil få det med seg, sier Bjørn.

Tårene presser på.

- Jeg vil vite at jeg klarte det for mamma. Det er viktigst.

Mette Sjølie
msj@budstikka.no
Eva Groven
egr@budstikka.no

Bjørn Moe flytter inn vitrineskapet sitt i den nye leiligheten på Skui.

FOTO: EVA GROVEN

Bjørn har ikke noe særlig julepynt, så en julestjerne fra Budstikka kommer godt med.

FOTO: EVA GROVEN

Denne benken under E18, innerst i Sandviksbukta, er et fast holdepunkt for Bjørn og andre i Sandvikas rusmiljø.

FOTO: EVA GROVEN

Under arrangementet i forbindelse med verdensdagen for psykisk helse holdt Bjørn tale. Her sammen med søsteren Bente (t.v.), Petter Nyqvist og Bærums ordfører Lisbeth Hammer Krog.

FOTO: EVA GROVEN

Dette svarer Bærum kommune

Siri Ditlev-Simonsen er tjenesteleder i Bærum kommune. FOTO: PRIVAT

Budstikka har stilt Siri Ditlev-Simonsen, tjenesteleder for rus og psykisk helsetjenester for voksne og boligsosiale virkemidler i Bærum kommune disse spørsmålene.

- Da Bjørn var på Guts fikk han plass på Solliakollektivet fra nyåret 2024. Hvorfor ble ikke dette noe av?

- Dette er en vurdering og beslutning som tas av spesialisthelsetjenesten.

Spesialhelsetjenesten ligger under sykehussystemet, i dette tilfeller Vestre Viken.

- Bjørn mener selv han ble innvilget opphold på Guts i ett år. Hvorfor ble han sendt hjem allerede etter ni måneder?

- Bærum kommune har ingen planlag-

te opphold på Guts i ett år. Tilbudet på Guts er i hovedsak ment som et kortvarig omsorgstilbud med opphold i inntil tre til seks måneder. Varighet på opphold gjøres alltid ut fra en helhetlig individuell vurdering.

- Dere hadde nylig et møte med Bjørn. Hva kom det ut av det møtet?

- Dette er det mer riktig at Bjørn svarer på selv.

Bjørn mener selv det ikke kom noe konkret ut av dette møtet og at han

fremdeles står uten noe tilbud om hjelp fra Bærum kommune. Det skal avholdes et nytt møte.

- Bjørn har gitt signaler om at han ønsker å komme seg vekk fra Bærum og flytte til Drammen. Kommer kommunene (Bærum og Drammen) til å legge til rette for det?

- Det å flytte til en annen kommune er en mulighet alle innbyggere har. Kommunen kan bistå Bjørn dersom han ønsker bistand til dette.

- Nokså vanlig å sprekke

Rusforsker Thomas Clausen påpeker at det mye lettere å leve rusfritt på en institusjon enn i egen bolig.

FOTO: EVA GROVEN

Rusforsker Thomas Clausen er ikke overrasket over at Bjørn Moe har sprukket tre ganger det siste året i sin kamp mot en rusfri hverdag.

- Det å bli rusfri er en langvarig prosess og tilbakefall som del av en slik prosess er nokså vanlig, sier Thomas Clausen.

52-åringen fra Østerås er professor i medisin og senterleder for Seraf (Senter for rus- og avhengighetsforskning). Han er av de ledende rusforskerne i Norge.

Budstikka har bedt ham om synspunkter i forbindelse med at vi har fulgt Bjørn Moe i ett år i 50-åringens kamp om å komme ut av et 31 år langt ruslvet.

- Bjørns historie handler om en som har flere tiår med ruserfaring. Sikkert svingende i intensitet, men det virker som om det kanskje ble gradvis verre og verre med årene, noe som også er som forventet dersom man ikke kommer i god langvarig rusbehandling, påpeker Clausen.

Og legger til:

- Når man år etter år har et liv som er dominert av å ruse seg, og å skaffe rusmiddel, vil man ofte, og som en konsekvens, nedprioritere «normale og forventede» aktiviteter som familieliv, en rusfri omgangskrets, utdanning og arbeid.

Dette stemmer godt med virkeligheten til Bjørn. Før rusen tok over livets hans som 19-åring, hadde han en halv-

ferdig kokkeutdanning på Rosenvilde bak seg. Søsteren Bente (53) forteller at han ikke har noen nære venner, og hadde heller ikke det i barndommen. Kontakten med familien var i mange år ikke-eksisterende.

Bjørn Moe er sterkt kritisk til at han bare fikk opphold på institusjonen Guts i Drammen i snau ni måneder. Han mener han ble lovet å få bli der i ett år. Bærum kommune på sin side mener at dette ikke stemmer.

- Tilbudet på Guts er i hovedsak ment som et kortvarig omsorgstilbud med opphold i inntil tre til seks måneder. Varighet på opphold gjøres alltid ut fra en helhetlig individuell vurdering, sier Siri Ditlev-Simonsen, tjenesteleder for rus og psykisk helsetjenester for voksne og boligsosiale virkemidler.

Rusforsker Thomas Clausen mener det er viktig at man får til tett oppfølging av pasienter/personer etter at institusjonsoppholdet er ferdig, slik at man ikke både må flytte ut av det «trygge behandlingsmiljøet» og deretter må klare seg uten regelmessig oppfølging.

- Det er en kjent utfordring at det er lettere å leve det rusfrie livet man ønsker seg på behandlingstilbud, enn i eget hjem. Dette gjelder spesielt i et miljø der det er mye rus.

Hvor man blir boende etter at man er ferdig med et institusjonsopphold mener Seraf-lederen kan være helt avgjørende.

- Det er dessverre et problem med tilgang på gode boliger i kommunal regi. Noen kommunale boliger ender opp å bli en oppkonsentrering av sosiale problemer, fordi det er mange leiligheter i for eksempel en blokk. Men det er sikkert også en utfordring for kommunen å finne tilstrekkelig antall gode boliger, sier han.

- Behandling for ruslidelser er tidkrevende, krever ressurser og langvarig oppfølging. Pasientgruppen er sårbar, og uventede endringer i behandlingsopplegg er en faktor som selvsagt kan oppleves negativt, og også føre til negative konsekvenser dersom pasienten ikke er forberedt tilstrekkelig på hva som skjer videre, påpeker Thomas Clausen.

Og avslutter:

- Ofte er det en forutsetning for at man kan etablere et rusfritt liv i kommunen, at man har en daglig meningsfull aktivitet sammen med et rusfritt nettverk, og da helst i en bolig, som ikke eksponerer for «rusmiddelbruk» i for stor grad.

Mette Sjølie
msj@budstikka.no